

8. Спасів, Н. Я. Прагматизм фінансування відтворення основного капіталу підприємницьких структур [Текст] / Н. Я. Спасів // Фінанси України. – 2005. – № 2. – С. 129–134.

9. Рибченко, М. Ф. Проблеми та шляхи вдосконалення обліку основних засобів [Текст] / М. Ф. Рибченко, В. М. Кириленко // Держава та регіони. – 2007. – № 6. – С. 135–137.

10. Муріна, Т. С. Шляхи ефективності використання основних засобів на промисловому підприємстві [Текст] / Т. С. Муріна // Держава та регіони. – 2007. – № 6. – С. 387–390.

11. Охрамович, О. Р. Проблемні аспекти порядку нарахування амортизації основних засобів в бухгалтерському обліку [Текст] / О. Р. Охрамович // Современные научные достижения – 2007 : вторая международ. науч.-практ. конф. [материалы]. – Днепропетровск, 2007. – С. 81–82.

12. Онопрієнко, Т. В. Окремі проблеми визначення терміну корисного використання основних засобів [Текст] / Т. В. Онопрієнко // Ринкова трансформація економіки: стан, проблеми, перспективи : міжнар. Форум молодих вчених [матеріали]. – Х. : ХНТУСГ, 2007. – С. 292–293.

Отримано 31.03.2010. ХДУХТ, Харків.

© Т.В. Польова, С.П. Кривенко, 2010.

УДК 004:657

О.С. Дворніченко, асист. (КНТЕУ, Київ)

ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ЗСП ЯК СКЛАДОВА АВТОМАТИЗАЦІЇ ОБЛІКУ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ

Досліджено ринок програмних продуктів для збалансованої системи показників. Визначено основні критерії вибору програми з урахуванням можливості її використання в процесі обліку результатів діяльності.

Исследован рынок программных продуктов для сбалансированной системы показателей. Определены основные критерии выбора программы с учетом возможности ее использования в процессе учета результатов деятельности.

In the article the market of program products for balanced scorecard is investigated. Main criterions for program selection according to possibility of its usage in activity results accounting are determined

Постановка проблеми у загальному вигляді. В умовах жорсткої ринкової конкуренції важко увести діяльність підприємства без грамотної обраної стратегії розвитку. Реалізація обраної стратегії передбачає постановку конкретних завдань перед окремими працівниками, структурними підрозділами та підприємством у цілому, а інформація про виконання поставлених завдань характеризує результати їх

діяльності та дозволить оцінити прогрес у досягненні стратегічних цілей. Передумовою обліку результатів діяльності є формування системи показників, які б характеризували ефективність виконання поставлених завдань. У світовій практиці для виміру та оцінки ефективності діяльності підприємства виокремлюють комплексні моделі, такі як збалансована система показників (ЗСП), що базуються на сукупності показників. Найбільш важливим і водночас найбільш складним у практичному використанні ЗСП є постійна підтримка роботи системи та забезпечення її оперативними даними. Бізнес, що динамічно розвивається, постійно змінюється, і відслідковувати ці зміни, а також занести їх у відповідні таблиці в ручному режимі практично нереально. На допомогу приходять програми, що дозволяють автоматизувати процес стратегічного управління.

На сьогоднішній день, ринок програмних продуктів представлений великою кількістю рішень, які повністю або частково реалізують автоматизацію процесу розробки і впровадження збалансованої системи показників. У зв'язку з цим, особливої важливості набуває питання розробки критеріїв вибору програмних продуктів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В економічній літературі неодноразово піднімалось питання використання інформаційних систем і технологій в процесі управління взагалі, та у процесі обліку, зокрема [1; 2]. Проблематика автоматизації управлінського обліку досліджується у працях науковців [3; 4] та практиків [5; 6]. Можливості автоматизації процесу розробки та використання збалансованої системи показників описуються, переважно у матеріалах, представлених підприємствами-розробниками таких програмних продуктів або їх офіційними представниками [7-9].

Мета та завдання статті. Метою написання статті є дослідження ринку програмних продуктів для ЗСП та аналіз з точки зору можливості їх використання в процесі обліку результатів діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. При виборі програмного забезпечення для обліку результатів діяльності необхідно звертати увагу на низку наступних характеристик:

1. Функціональні можливості програмного продукту:

– проведення стратегічного аналізу. Стратегічний аналіз і навіть розробка стратегії не входять в коло завдань, що вирішуються за допомогою ЗСП. Можливо, з цієї причини модуль стратегічного аналізу переважно не включається до модуля для побудови ЗСП. Проте, його наявність є великим плюсом, оскільки відсутність блоку аналізу не дозволяє виконати весь цикл управління в одній програмі;

– здійснення стратегічного управління – розробка стратегічних карт та збалансованих систем показників різного рівня, вибір ключових показників ефективності та планування їх значень;

– аналіз та створення моделей бізнес-процесів підприємства, тобто визначення кола тієї діяльності, здійснення якої забезпечить реалізацію стратегії та досягнення поставлених цілей;

– створення організаційної структури, що оптимально підходить для досягнення стратегічних цілей, та розподіл відповідальності за показники між функціональними підрозділами та конкретними виконавцями;

– автоматичне формування основних регламентуючих документів підприємства: регламентів бізнес-процесів та процедур, положень про підрозділи, посадових інструкцій тощо;

– побудову системи бюджетного управління у відповідності до вимог стратегії, а саме: створення оптимальної фінансової структури; розподіл центрів фінансової відповідальності між організаційними ланками підприємства та визначення конкретних відповідальних осіб; обґрунтований розподіл бюджету підприємства між окремими функціональними підрозділами та напрямками бізнесу тощо;

– контроль і аналіз реалізації стратегії, оцінку виконання планових значень ключових показників та ступені реалізації стратегії в поточному періоді;

– можливість представляти інформацію у формі, зручній для опрацювання користувачами із використанням коментарів, ініціатив, анотацій, графіків, сигналізаторів тощо;

– можливість налаштовувати та отримувати звіти про діяльність на потреби окремих користувачів; створення шаблонів звітів; експорт звітів у зовнішні файли тощо;

– формування бази даних – сховища інформації про ключові показники за попередні періоди.

2. Щільність з іншими програмними продуктами, які забезпечуватимуть ЗСП необхідною інформацією:

– приналежність програми до комплексних систем управління;

– можливість імпортувати дані з інших автоматизованих систем.

3. Гарантію безпеки даних шляхом обмеження доступу до системи та градації користувачів.

4. Вартість програмного продукту, яка складається з ціни базової поставки та ціни додаткових ліцензій (якщо кількість робочих місць на які необхідно встановити продукт перевищує кількість ліцензій, що входить у базову поставку). Додаткові платежі: участь консультантів, навчання роботі з програмою, післяпродажні консультації та технічна підтримка, оновлення тощо.

Аналіз найбільш відомих програмних продуктів для розробки та використання збалансованої системи показників представлено в таблиці.

*Таблиця – Порівняльна характеристика програмних продуктів для збалансованої системи показників**

Можливості програмних продуктів	ARIS BSC	Business Studio	Dialog strategy	OPR Score Card	Hyperion Performance Scorecard	Cognos Metrics Manager	SAP SEM	ИНТАЛЕВ	БИЗНЕС-ИНЖЕНЕР
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>Функціональні можливості програмного продукту</i>									
Стратегічний аналіз	Ні	Ні	Так	Ні	Ні	Ні	Ні	Так	Так
Стратегічне управління	Так	Так	Так	Так	Так	Так	Так	Так	Так
Проектування та оптимізація бізнес-процесів	Так	Так	Ні	Ні	Ні	Так	Так	Так	Так
Проектування та оптимізація орг. структури	Ні	Так	Ні	Ні	Ні	Так	Ні	Так	Ні
Формування регламентуючої документація	Ні	Так	Ні	Ні	Ні	Ні	Ні	Так	Так
Бюджетне управління	Ні	Так	Ні	Ні	Ні	Ні	Так	Так	Так
Контроль і аналіз реалізації стратегії	Так	Так	Так	Так	Ні	Так	Так	Так	Ні
Наочність представлення даних	Так	Так	Так	Так	Ні	Так	Так	Так	Ні
Формування звітності	Так	Так	Так	Так	Так	Так	Так	Так	Так
Формування бази даних	Так	Ні	Так	Так	Ні	Так	Так	Так	Ні

Продовження табл.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>Інтеграція з іншими програмними продуктами</i>									
Приналежність до комплексних систем управління	Так	Ні	Ні	Так	Ні	Так	Так	Так	Ні
Можливість імпорту даних з інших автоматиз. систем	Aris Platf., SQL	SQL	–**	SQL, Oracle, DB2	Oracle EPM	Cognos Series7	SAP BW	SQL	Ні
<i>Безпека доступу до даних програмного продукту</i>									
Можливість налаштування доступу до даних продукту	Так	Так	–	Так	Так	Так	Так	Так	Ні
<i>Вартість програмного продукту</i>									
Ціна ліцензії	€2100	\$2100	–	€ 1360	\$700	–	–	\$350	\$750
Вартість річної технічної підтримки	22% вартості ліцензії	Включ. у вартість ліцензії	–	10% вартості ліцензії	Включ. у вартість ліцензії	–	–	Включ. у вартість ліцензії	Включ. у вартість ліцензії
Примітки. * – Інформація отримана від представників розробників або з офіційних сайтів розробників програмного забезпечення. ** – Відомості відсутні.									

Висновки. Всю сукупність програмних продуктів для ЗСП можна умовно поділити на дві категорії:

- окремі програми для розробки ЗСП (QPR ScoreCard, Dialog Strategy, Business Studio, Hyperion Performance Scorecard);
- модулі, що входять до комплексних систем для управління підприємством (ERP, BPM та ін.) (ARIS BSC, Cognos Metrics Manager, SAP Strategic Enterprise Management, «ИНТАЛЕВ: Корпоративный навигатор», БИЗНЕС-ИНЖЕНЕР).

Перші порівняно прості в налаштуванні, доступні за ціною, але оминають такі важливі підсистеми управління, як бюджетування та бізнес-процеси. Їх використання дозволяє лише визначити коло завдань, що постає перед підприємством у процесі реалізації обраної стратегії та вибрати показники, що характеризують виконання поставлених завдань. Інші, за рахунок комплексного підходу до процесу управління, мають повний спектр можливостей для проектування та опису стратегії, вибору ключових показників, встановлення цільових значень, контролю за їх виконанням, аналізу та оцінки з точки зору реалізації стратегічних цілей. Проте, вони потребують наявності комплексних систем управління підприємством, при цьому більшість з

них дозволяють здійснювати імпорт даних виключно з платформи, до якої вони належать. Вартість впровадження таких систем управління складає декілька десятків, а то і сотень тисяч доларів США. У будь-якому випадку вибір того, чи іншого програмного продукту залежить від специфіки діяльності, потреб та можливостей окремого підприємства.

Список літератури

1. Івахненко, С. В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту [Текст] : навч. посіб. / С. В. Івахненко. – К. : Знання, 2008. – 343 с.
2. Зайцев, С. І. Інформаційні системи і технології в економіці та управлінні [Текст] : навч. посіб. / С. І. Зайцев, О. Г. Макаревич, Т. А. Макаревич. – Алчевськ : ДонДТУ, 2007. – 368 с.
3. Иванова, В. Г. Методические подходы к автоматизации системы управленческого учета в организациях [Текст] / В. Г. Иванова, // Управленческий учет. – 2008. – №1. – С. 19–26.
4. Осипов, В. И. Проблемы автоматизации управленческого учета / В. И. Осипов, О. В. Шибилева // Бухгалтерский учет. – 2007. – №7. – С.75–76.
5. Молвинский, Д. Способы автоматизации управленческого учета [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <<http://bpmi.ru/post120>>.
6. Караптан, Д. Автоматизируй и властвуй. Ключевые подходы к автоматизации управленческого учета, которые на практике применила крупная корпорация [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <<http://www.gaap.ru/biblio/mngacc/practice/051.asp>>.
7. Букреев, М. Автоматизация ССП [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <<http://www.tovr.ru/articles/cat/40/subcat/51/aid/922>>.
8. Серета, С. Программное обеспечение для системы сбалансированных показателей [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <<http://www.intalev.ua/index.php?id=9770>>.
9. Сбалансированная система показателей: краткий обзор рынка программного обеспечения. Подготовлено по материалам зарубежных сайтов [Электрон. ресурс]. – Режим доступа : <<http://citcity.ru/11172/>>.

Отримано 31.03.2010. ХДУХТ, Харків.

© О.С. Дворніченко, 2010.